# Juda

Posljednjih nekoliko godina bilo je u Crkvi mnogo psiholoških i socioloških istraživanja zašto su neki svećenici napustili svoj sveti poziv. Pretpostavljam da ona imaju stanovitu vrijednost, ali zanimljivo je da se u njima i ne pomišlja na poduzimanje biblijskog istraživanja zašto neki svećenici odlaze. A možda bismo mnogo toga pronašli pomnim ispitivanjem evanđelja i proučavanjem Jude.

Zvao se "Iškariotski"; nitko pravo ne zna što je to značilo. Možda "sicarius" na grčkom, "bodežaš", čime bi bio svrstan među prevratnike posvećene istjerivanju Rimljana iz zemlje Izraelove. Kako god bilo, u Keriotu se jednoga dana rodilo djetešce, dijete obećanja. Prijatelji su donijeli roditeljima darove, vrijeme je prolazilo i dijete iz Keriota uznapredovavši u dobi susrelo se s djetetom rođenim u Betlehemu i napredovalim u dobi, milosti i mudrosti, i tako je, na vododijelnici, Krist izabrao Judu za apostola. Nije ga izabrao da postane izdajnikom, nego da bude apostolom.

Gotovo sve ozbiljne prouke Judina slučaja kažu da je glavni razlog što je Juda otpao bila njegova pohlepa. Doista, u Evanđelju postoje neki dokazi o tome. Jer samo tjedan prije Muke naš je Gospodin Spasitelj bio u posjetu kod farizeja Šimuna, kojemu će ono što je tada vidio natjerati rumenilo u obraze. Podigavši pogled, Šimun je ugledao ženu koja je tu bila uljez. Na otvorenom, prijatelji su mogli doći i stati duž zida te slušati što se razgovara za stolom. Međutim ova ga je žena donekle uzrujala. Ne bi mu smetala da je u posjetu itko drugi; ali Učitelj, što će on sad misliti!?

Bila je žena, grešnica. Imala je dugu kosu, koju nije nastojala začešljati. Prišavši stolu, a u ono vrijeme blagovatelji bi se podbočivali o stol lijevom rukom, dok bi desna bila slobodna za jelo, ona se nadnijela nad noge našega Gospodina i pustila da na te mirovjesnice u sandalama padne nekoliko suza poput prvih toplih kapi ljetne kiše. Zatim, postidjevši se onog što je učinila, pokušala je otrti suze kosom. Sve vrijeme Šimun je u sebi mislio:

"Kad bi on samo znao kakva je to žena!"

Kako je znao?

Ona uzima posudicu koju je nosila oko vrata. U ono vrijeme žene su dragocjene miomirise nosile u bočici oko vrata, koju bi na sprovodu razbile nad posmrtnim ostatcima; a pošto bi se miomiris spustio na mrtvaca, izlile bi i preostatak bočice na tijelo. Odrješuje dakle s vrata posudicu dragocjene pomasti, ali ne postupa poput tebe ili mene, koji izlijevamo pažljivo kap po kap, kao da polaganošću svojega davanja želimo pokazati velikodušnost svojega dara. Razbija posudicu... daje sve. Jer ljubav ne poznaje granica.

Juda je otpočetka bio razabrao miomirisni dašak. Oscar Wilde kaže da je cinik čovjek koji svemu zna cijenu, ali ničemu vrijednost. I odmah je procijenio: tristo nadnica. Vjerujte, nije to bio običan miris! Juda sad postaje borac za društvenu pravdu. Narušuje mir večere pitajući:

"Zašto se to nije prodalo za tristo denara i novac razdalo siromasima?"

Siromasima! Mogu zamisliti da je vjerojatno nastavio raspru ovako nekako:

"Slušao sam te na gori blaženstava, rekao si: Blaženi siromašni! Gdje je sada ta ljubav prema siromašnima? Zar si zaboravio one ribarske kolibice uz Galilejsko more? Sjećaš li se onih straćara po putu od Jeruzalema do Jerihona? Zar si zaboravio središte Jeruzalema, njegovu sirotinju? Kamo je nestala tvoja ljubav prema siromasima?"

Gospodin je odgovorio:

"Siromahe imate uvijek uza se, a mene nemate uvijek. Što je ova dobra žena učinila, za ukop mi je učinila, i to će se navješćivati po svem svijetu."

Evo i jedan drugi primjer naglaska na društvenoj pravdi uza zaborav pojedinačne:

Jednog dana došao je k meni biskup s pismom nekog svećenika u njegovoj službi. Tri gusto tipkane stranice, na kojima se vrlo zlobno napada biskup jer da ga ne zanima ekumenizam, a posebno da ga nije briga za siromahe. Znajući da mu je stalo do siromašnih, a i do ekumenizma, rekao sam biskupu:

"Zašto ne istražiš koliko je ukrao?"

I stvarno je taj svećenik ukrao više od 25 000 dolara iz biskupijske kancelarije, a onda i ženu, majku četverma djece. Pripovijest o Judi, iznova proživljena.

Dakle tvrdnja da je Juda otpao zato što je bio pohlepan ima neke osnove. Međutim... je li pohlepa doista uzrok padu svećenika? Zapravo, u povijesti Crkve pohlepni su ljudi ostajali unutra. Katkada Crkva može biti udobno sklonište gramzljivcima. Osim toga pohlepa je starački grijeh; mladalački je grijeh pohota, a grijeh sredovječnih vlastohleplje. Grijeh je staraca pohlepa jer ona je svojevrsna ekonomska besmrtnost: Pogledajte kako sam se dobro opskrbio! A Juda nije bio star čovjek. Stoga uzrok njegovu odlasku nije mogla biti pohlepa. Što je onda bio uzrok?

Znate li kada se u evanđeljima Judin pad spominje prvi put, prvi prvcati put? Ako se možete sjetiti toga trenutka, onda možete odgovoriti gdje se slama svećeništvo. Gdje je prvi spomen Judina pada? Gdje i Gospodinov navještaj Euharistije! Kad je Juda konačno otpao? Onda kad je Gospodin darovao Euharistiju! A slomio se Juda onda kad je Euharistija naviještena, u tom kritičnom trenutku u životu našega Gospodina, koji je navijestivši Euharistiju izgubio potporu mnoštva jer je odbio biti Kralj kruha. Izgubio je i neke učenike, koji su otišli i više ga nisu slijedili. Naposljetku se i njegova apostolska družina rascijepila. I evo kako pripovijest o navještaju Euharistije, šesto poglavlje Ivanova evanđelja, završava:

*Otada mnogi učenici odstupiše, više nisu išli s njime.*

*Reče stoga Isus dvanaestorici: "Da možda i vi ne kanite otići?" Odgovori mu Šimun Petar: "Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga! I mi vjerujemo i znamo: ti si Svetac Božji." Odgovori im Isus: "Nisam li ja vas dvanaestoricu izabrao? A ipak, jedan je od vas đavao." Govoraše to o Judi, sinu Šimuna Iškariotskoga, jednom od dvanaestorice, jer on ga je imao izdati.*

Kad se svećenici počinju slamati? Onda kad gube vjeru u Euharistiju! To se ne vidi, ne komentira, daju se razna druga objašnjenja i vjera je uglavnom izgubljena prije nego što drugi primijete gubitak. Slučaj onih koji napuštaju svećeništvo previdljiv je, kao što šesto poglavlje Ivanova evanđelja jasno pokazuje.

Naš je Gospodin morao živjeti s tim čovjekom još dvije godine, zamislite to! Nije rekao tko je đavao, nego samo: "Jedan je od vas đavao." Ivan je poslije, naravno, zapisao njegovo ime. Sad znate zašto smo ove duhovne vježbe usredotočili na Euharistiju. Nijedan svećenik koji je svakodnevno Urom klanjanja našem Gospodinu održavao svoju vjeru u Euharistiju nije ga nikad napustio, niti će ijedan takav to ikad učiniti! Oni pak koji su pomišljali da odu... a imam kod sebe mnogo pisama o takvima, i od takvih, koji su se vratili jer su obnovili svoju vjeru u Euharistiju.

Ono je dakle početak sloma, međutim ne odlazi se. "Dema me je, zaljubljen u sadašnji svijet, napustio", kako Pavao jednostavno kaže, ali ostali će razarati iznutra. Jedan mlad svećenik ni šest mjeseci nakon svećeničkog ređenja rekao mi je: "Zaređen sam da bih nastojao razarati Crkvu iznutra." Kad bi barem otišli! Ali oni ostaju.

Sad stižemo do Posljednje večere i Juda tad napušta svećeništvo. Raspored sjedenja bio je takav da je Ivan zacijelo bio prvi Gospodinu zdesna. Tko je bio prvi slijeva? Juda! Dokazat ću vam to. Na Leonardovoj slici Juda je niže za stolom, mislim da je četvrti, i prosuo je sol. Otada se smatra nesrećom prosuti sol. On drži svoju kesu s novcem, ali mislim da mu je naš Gospodin, uvijek željan spasiti nas, rekao: "Evo, Juda, sjedni kraj mene." Gdje je bio Petar? Ivanu s druge strane.

Naš Gospodin zatim pere noge svojim učenicima. Spomenuto je sedam gesta; mislim da je to na početku 13. poglavlja Ivanova evanđelja. Dok je za večerom prao noge učenicima, "Isus je znao da mu je Otac sve predao u ruke i da je od Boga izišao te da k Bogu ide". Uočite sliku Utjelovljenja: on ustaje od stola (to kao da se Sin Božji sprema utjeloviti), odlaže haljine (slavu svoga Božanstva), uzima ubrus, znak sluge, roba, i opasuje se (vezuje čovještvo oko sebe), nalijeva vodu u praonik (izlijeva svoju Krv), pere učenicima noge (čisti nas) i otire ih ubrusom (pročišćenje duha). Zanimljivo je usporediti taj odlomak s drugom glavom Poslanice Filipljanima, retkom 6. i d., koji su bili crkveni himan.

Nakon što je oprao noge učenicima, naš Gospodin reče: "Vi ste čisti, ali ne svi...

Jedan će me od vas izdati." Desetorica jedan za drugim stanu ga pitati: "Da nisam ja, Gospodine?" U prisutnosti Božanstva nitko ne može biti siguran u svoju nevinost. Jedan upita: "Gospodine, tko je taj?" Na to ćemo se još vratiti. A jedan: "Da nisam ja, Učitelju?" Sv. Pavao kaže nam da samo u Duhu Svetom možemo reći: "Gospodin Isus." Jedanaestorica su ga nazvala Gospodinom, jedan Učiteljem. Oni se došaptavaju, i jasno vam je zašto je raspored sjedenja bio onakav kako je ovdje opisano.

Kad je naš Gospodin rekao: "Jedan će me od vas izdati", Petar, vazda radoznao i istraživački nastrojen, s potrebom da u sve bude uključen, jednostavno nije mogao podnijeti neizvjesnost. Da je sjedio do Gospodina, možete biti sigurni da bi on bio upitao: "Gospodine, tko je taj?" No Petar se, kaže Evanđelje, obrati Ivanu i reče: "Pitaj ga tko je taj." Kazao je Ivanu neka pita te je Ivan zapitao: "Tko je taj, Gospodine, tko?" A Isus odgovori: "Onaj je kome ja dadnem umočen zalogaj." Tako se naime u ona vremena nazdravljalo: kruh bi se zamočio u umak i dao prijatelju, s pretpostavkom da su oni koji jedu isti kruh jedno tijelo. Tada Gospodin umoči zalogaj, uzme ga i dade Judi te reče: "Što činiš, učini brzo!" Nakon toga uđe u Judu Sotona i, kaže Evanđelje, "Juda iziđe. A bijaše noć." Uvijek je noć kad napuštamo Gospodina.

Nitko od ostalih apostola za stolom nije znao što se događa, jer Evanđelje nam kaže da su mislili da je Juda izišao ili kupiti hrane za Pashu ili podati štogod novca siromasima. Drugim riječima, ne očekujte da itko Sotonin izgleda sotonski. Ne biste nikad pomislili da ijedan vršitelj bogoslužja, priprematelj bogoslužja pripada Sotoni. Ne biste pomislili da itko tko je izišao dijeliti milostinju pripada Sotoni, ali u njemu je bio Sotona. I onda, nakon Judina odlaska izgovara naš Gospodin onu riječ "sada": "Sada, Oče, proslavi Sina svoga slavom koju imadoh kod tebe prije negoli je svijeta bilo."

Gospodin se sprema zaputiti se prema vrtu. Iz njegova života zapisan je samo jedan trenutak kad je pjevao, a taj je noć kad će krenuti u smrt! Kad su stigli u vrt, smatrao je da se može osloniti na trojicu: Petra, Jakova i Ivana. Ivan je, dakako, pun ljubavi, Petar vjeran na silovit način, Jakov uvijek spreman slijediti vodstvo, no Isus im

kaže neka bdiju i mole. "Bdijte!" (pozorni budite prema vanjskoj okolini... to vam je horizontalna zadaća). "Molite!" (vertikalna povezanost s nebesima). A oni pozaspali! Zabrinuti ljudi ne spavaju, ali oni su zaspali! Tri puta vraća se Gospodin, rekavši: "Zar niste mogli jedan sat probdjeti sa mnom?"

Na brijegu nasuprot vrtu naziru se svjetiljke i grupa ljudi, grčka riječ "spira" zapravo bi upućivala na to da ih je bilo oko dvije stotine u toj Judinoj vojsci. Pun je mjesec, svakoga je lako raspoznati. K tomu naš je Gospodin bio poznat u Jeruzalemu, svi su ga vidjeli, bar na Cvjetnicu. No vodeći svoju četu grubijana niz brijeg, Juda im veli: "Dat ću vam znak. Koga poljubim, taj je, njega uhvatite!" Zašto bi im davao znak, poljupcem? Kad god na neki način napuštamo Gospodina, mi ga prestajemo shvaćati, zaboravljamo na njegovo božanstvo, zaboravljamo na njegovu mudrost i zaboravljamo na njegovu ljubav. Kukavica kakav je bio, Juda je mislio da će naš Gospodin odjuriti natrag u maslinik i sakriti se u mraku, pa će ga on morati istjerati odatle i u tami odati znakom, poljubivši ga. A Gospodin istupi naprijed te upita: "Koga tražite?" "Isusa Nazarećanina!" "Ja sam!" (Izlazak) Oni popadaju i ostanu na zemlji dok im nije dao snage da ustanu.

Tada se Juda baca našem Gospodinu oko vrata da bi mu ošinuo usne poljupcem. Izvorna riječ koja je upotrijebljena u Evanđelju značila bi "zagušio ga poljupcima". (Knjige su napisane u tom smislu, "Volim Crkvu, ALI"!) "Zdravo, Učitelju!" reče i onda ga poljubi. Zašto poljubac? Zato što je Božanstvo tako sveto da izdaju Božanstva mora pripremiti neka oznaka privrženosti i poštovanja. Gospodin je uhićen, odveden preko potoka Cedrona; govorit ćemo o tome u zadnjoj Svetoj uri. A Juda je svoga Gospodina pronašao jer, kaže Evanđelje, Isus je često dolazio onamo moliti. Samo oni koji su odzibani u svetoj zajednici Crkve znaju kako izdati. Juda je znao gdje naći Gospodina, kao što u svakoj velikoj apokaliptičkoj književnosti, kod Roberta Hugha Bensona, Solovjeva, Dostojevskog, progon Crkve, odnosno Krista u njoj, uvijek počinje iznutra, ne izvana. Kod Bensona je posrijedi kardinal, kod Dostojevskoga kardinal i kod Solovjeva

kardinal. Titula ne znači ništa, ali činjenica je da je bio svećenik. Ti pisci smjestili su svećenika u ishodište.

Nezaboravan je kod Dostojevskoga opis Kristova dolaska u Sevillu, negdje u 16. stoljeću. Veliki inkvizitor premudrjeli je stari kardinal, gotovo devedesetogodišnjak. Na svom prolasku Gospodin opazi kako u crkvu unose mrtvo dijete. Uskrisuje ga, a veliki inkvizitor podsjeća našega Gospodina da je on došao dati ljudima slobodu, ali da ljudi nisu željeli biti slobodni. Oni zapravo žele biti robovi nečega. I kaže mu: "Sutra ćemo te spaliti. Odlazi i ne vraćaj se više nikad." Naš Gospodin prigne se i poljubi staroga kardinala u izblijedjele usne, kroz koje prvi put nakon mnogo godina prostruji krv. On mu još jednom kaže: "Ne vraćaj se više nikad."

Zar je čudo što sveti Petar zajedno s Ezekielom iz Starog zavjeta govori o razaranju Hrama i progonu Crkve koji dolaze iznutra. Kod Ezekiela kaže se: "Počnite od mojeg Svetišta!", a kod svetog Petra: "počevši od doma Božjega". Početak je ondje, u svetištu, i najprije je ono razoreno kad su Tit i Vespazijan zauzeli Jeruzalem. Petar kaže da će tako biti na kraju.

Juda je dobio svoj novac, ne baš puno, 17,40 dolara. Božanstvo je uvijek izdano u posvemašnjem nerazmjeru sa svojom pravom vrijednošću, uvijek za smiješan iznos. Dakle kad čovjek napusti svećeništvo, što dobije? Dobije 500 dolara tantijema za knjigu protiv Crkve, jedan sat na televiziji da omalovaži Crkvu i celibat. Tri tisuće noći u bračnoj postelji i muka mu je od svega. Judi je bilo muka od svega, odnio je natrag trideset srebrnjaka i dostavio ih zakotrljane po hramskom podu, poručivši: "Pogledajte, vi to činite." Nije bilo za drugo doli za kupnju krvave njive. A mogao je, da je u njega bila samo iskra vjere, primiti otpust i oproštenje od Gospodina, koji bi takve izdaje oprostio sedamdeset puta sedam puta.

Zanimljivo je uspoređivati Petra i Judu. Naš Gospodin obojicu ih je upozorio da će zakazati. Obojica jesu zakazala, obojica su zanijekala i izdala Gospodina i obojica su se pokajala. No različito značenje riječi "pokajati se" u tome je što se Juda pokajao pred

samim sobom, a Petar pred Gospodinom. Bili su isti osim u tome. Stoga sveti Pavao kaže da postoje dvije vrste žalosti, svjetovna i prava vjerska. Juda dakle nema više nikakve nade pošto je odbio vratiti se Spasitelju; uzima uže i odlazi na neko kamenito tlo, ne znamo gdje je to bilo. Pitam se, možda... ovo je tek nagađanje, jer dosad sam se držao Evanđelja. Nakon Velikog petka, je li možda prebacio uže preko greda Križa? Znamo da je pao sa stijena i raspuknuo se. Ostalo ne znamo, nego je puko nagađanje, kojem u prilog govori jedan događaj od prije nekoliko godina. Kuhar jednoga od naših biskupa u Kini, bio je s njim 25 godina, kad su došli komunisti prodao im se i postao upravitelj nad zarobljenim biskupom, koji je umro na prisilnom maršu. Pokajavši se, kuhar je otišao u biskupovu kapelu, prebacio uže preko grede i objesio se. Vratio se, može se reći, na mjesto svojega zločina.

No pustimo nagađanja. Evo Jude kako pun očaja hoda kamenitim tlom, gdje se svaki kamen čini tvrdim i okrutnim poput njegova srca. Grana svakog stabla izgleda kao uperen kažiprst: "Izdajica, izdajica, izdajica!" Kvrga na svakom drvetu doima se poput optužujućeg oka.

I objesio se. Naposljetku, kako kažu Djela apostolska, razlila mu se sva utroba. "I ode na vlastito mjesto." Ništa više: na vlastito mjesto.

Sve ima vlastito mjesto. Otvorite krletku i ptica odlijeće na vlastito mjesto. Ispustite kamen i on odlazi na vlastito mjesto. Ne znamo *proprium locum* u slučaju Jude, ali znamo razlog njegova pada i neka to izoštri odluku naše volje kako se ne bismo iznevjerili Euharistiji. Kad bismo mogli čitati srca onih koji su odustali, pogazili vjeru, vidjeli bismo da je puklo negdje omalovažavanjem Euharistije, ničega drugog: samo više nije bilo smisla za nevidljivu i divnu euharistijsku prisutnost Kristovu.

A velika tragedija Jude Iškariotskog, jednog od dvanaestorice, jest u tome što je mogao biti sveti Juda.

**Mons. Fulton Sheen**

http://www.cfnews.org/page88/files/151d540ae74c412284312bee722b6883-552.html